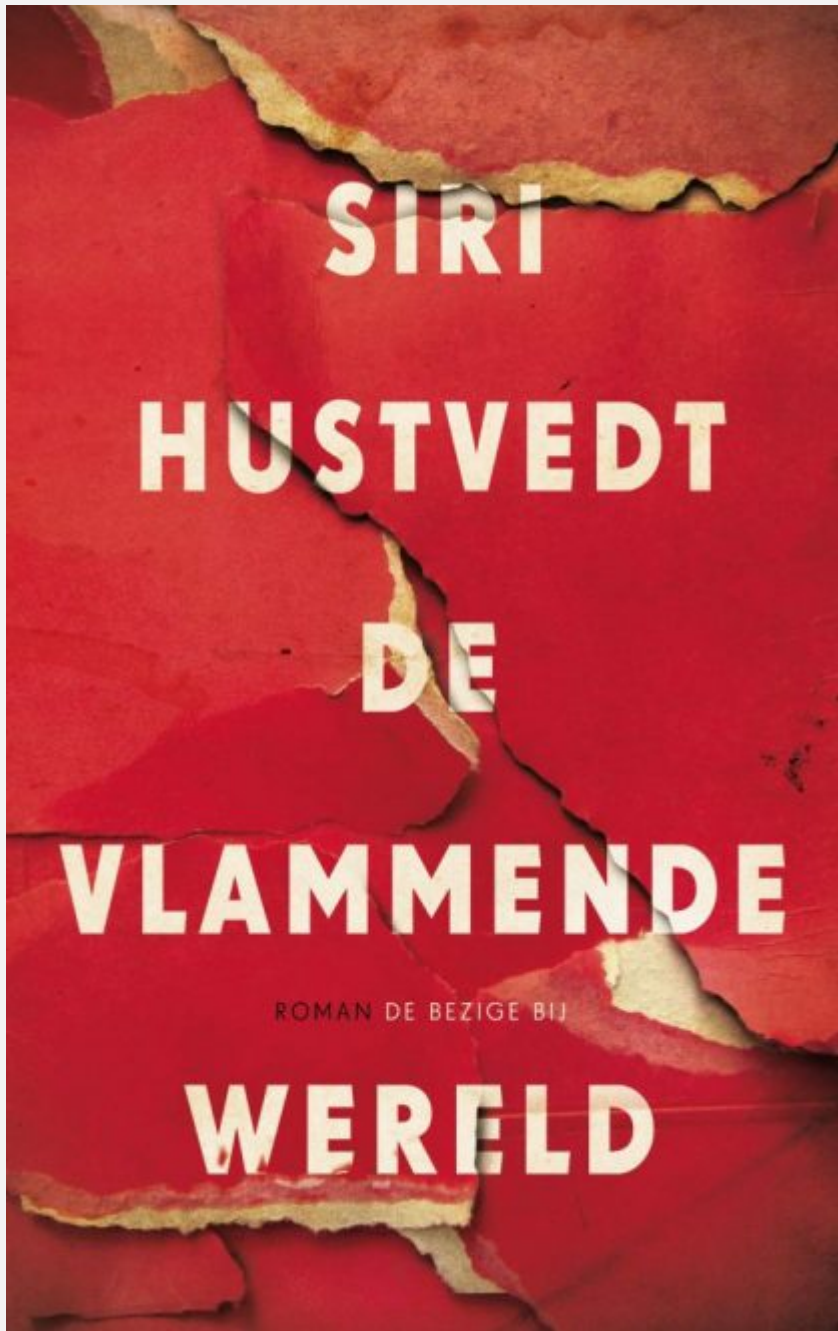

'De Vlamme Wereld' door Siri Hustvedt

De Vlamme Wereld is een roman die in 2014 is uitgekomen, maar hier niet eerder werd gerecenseerd. Het blijkt een zeer passende keus voor de Vrouwenbibliotheek te zijn en een absolute aanrader. Het is een prachtig boek over een kunstenares, Harriët Burden, met een gat in haar psyche. Ze vult het na een periode van rouw, inkeer en persoonlijk onderzoek op haar eigen ogenschijnlijk briljante wijze, maar het veroorzaakt een nog groter gat dan het gat dat ze wilde dichten. Het is een intelligent en zinderend verhaal, thrillerachtig, uniek en het denderd naar het einde. Wat ook Harriëts einde is.

Harriët Burden is een New Yorkse kunstenares, die zich als vrouw door de kunstwereld miskend voelde. Zij was getrouwd met Felix Lord, een beroemde en welgestelde kunsthandelaar, die haar nooit beroepshalve waardeerde of steunde. Zij fungeerde als 'de vrouw van', gaf lunches en diners ten behoeve van de contacten van haar echtgenoot en zorgde voor hun twee kinderen, Maisie en Ethan. Felix was vaak weg. Harriët (Harry voor haar vrienden en vriendinnen) had wel tentoonstellingen van haar werk, maar zonder het succes waar ze naar verlangde en waarvan ze vond dat haar werk verdiende.

Felix sterft als Harriët ongeveer zestig is. Na een warrige rouwperiode waarin ze 'de leegte van Felix begrijpt als haar eigen leegte' verhuist ze naar een groot pand in Red Hook, een afgelegen buurtje in Brooklyn. Ze heeft er een gigantisch atelier, waar ze tonnen spul verzamelt om in haar kunstwerken te gebruiken. Ze haalt allerlei randfiguren in huis, waar ze een begripvolle, tolerante en gelijkwaardige relatie mee heeft. Ze heeft bij een galerie een expositie. Zoals een recensent schreef: *'De expositie ...van Harriët Burden, de vrouw van de legendarische kunsthandelaar Felix Lord, bestaat uit kleine architectonische werkjes, volgepropt met allerlei figuren en teksten. Het heeft geen systeem of focus en lijkt een*

merkwaardige mengeling van pretentiusheid en naïviteit. Je kunt niet anders dan je afvragen waarom dit werk het exposeren waard werd geacht. Ze is er woedend over en diep gekwetst.

Ze maakt een transformatie door van een afhankelijke echtgenote naar een steeds groter, grootser werkend kunstenaar: enorme poppen, beelden van Felix en van haar eigen vader. Haar vader was niet geïnteresseerd in Harriët, wilde liever een zoon. Echtgenoot Felix had talloze buitenechtelijke relaties met mannen en vrouwen, hij beschouwde Harriët als 'een meubelstuk.'

Een kernthema in het leven van Harriët is dat ze wezenlijk niet wordt/werd gezien. Haar vriendin Rachel is psychotherapeute en *sparring partner* in Harry's zoektocht naar wat ze vroeger was, en wenste en verloor in een 'vermorst leven.' Harry is een superintellectueel en er zijn maar weinig mensen die met haar van gedachten kunnen wisselen op haar niveau van denken. Ze leeft met het gedachtegoed van een aantal filosofen, zoals Husserl en Kierkegaard, leest veel filosofische werken. Ze is bekend met de psychologie, is altijd bezig met stapels literatuur en verslindt alles over kunst. Ze schrijft in haar notities bijzondere en interessante verhandelingen over perceptie. Wat zien wij? Wat denken wij dat wij zien? Wat zien wij echt? Wat gebeurt er als iemand naar een kunstwerk kijkt? Haar frustratie over niet gezien zijn en worden, brengt haar tot boeiende gedachten en uitspraken op dit terrein.

Harry heeft het idee dat ze als vrouw nooit serieus genomen zal worden en begint een project dat vijf jaar duurt en drie exposities behelst, 'Masking', onder (drie keer een ander) mannelijk pseudoniem. Ze gaat een samenwerking aan met ene Anton Tish, die een tijdje bij haar heeft gewoond in Red Hook en zij exposeert onder zijn naam 'The history of Western Art'. De tentoonstelling is een succes. Alles wat Anton exposeert wordt verkocht en er is behoorlijk wat publiciteit rondom deze debutant. Anton verwacht de illusie met zijn realiteit en vertrekt na zijn geld te hebben geïncasseerd. De tweede man is Phineas Q. Eldridge (Phinny), 'een bijziende en zwarte homopersoon' een performancekunstenaar. Die tentoonstelling, 'The suffocation Rooms', is eveneens een succes. Phinny is en blijft er blij mee. De derde is een al langer bekend kunstenaar Rune (Larsen). Deze expositie, 'Beneath', is een gigantisch succes. Hij ontkent dat het werk van Harry is en krijgt en houdt alle roem. Harry probeert toch nog via een andere manier erkenning voor haar werk te krijgen, namelijk door onder een mannennaam een artikel over haar kunst in te leveren bij universiteitsdocent I.V. Hess, een kunstcriticus bij een toonaangevend blad. Hij maakt er drie jaar later werk van. Dat is dit boek.

De Vlamme wereld, in het Engels *The Blazing World*, is een titel van een literair werk van Margaret Cavendish, een 17e-eeuwse vrouwelijk dichter, die 'zich genadeloos beperkt voelde door haar sekse' en aan wie Harry zich spiegelde.

Het leven van Harriët Burden is een bijzonder interessant verhaal en ik heb het met smaak gelezen. De vorm is divers en wordt in 'De inleiding door de samensteller' uit de doeken gedaan. Er zijn notities van Harriët zelf, brieven, interviews met alle betrokkenen zoals haar zoon en dochter, haar minnaar, de drie mannen van de expositiereeks 'Masking', met Rachel, met de vriendin van Anton Tish (Autumn Sweet Pinkney), er zijn krantenartikelen over de exposities, artikelen in kunsttijdschriften en een 64 pagina's lange brief van ene Richard Brickman aan I.V. Hess, de kunsthistoricus, die de verteller in deze roman is en de zogenaamde samensteller.

Het begin van de roman nodigt niet uit tot doorlezen: vijftien pagina's informatie door de kunstcriticus, als een soort verantwoording over de vorm. Ik had neiging het boek ongelezen weg te leggen. Ik deed het niet en werd beloond met een briljant en meeslepend verhaal, bijzonder goed geschreven door de in 1955 geboren Amerikaanse schrijfster Siri Hustvedt, van wie bij de Bezige Bij vijf eerdere boeken zijn verschenen.

Uitgeverij	De Bezige Bij, 2014
Pagina's	475 (opmerkelijk prettig glad papier)
Vertaald	uit het Engels door Auke Leistra (<i>The Blazing world</i>)
ISBN	978 9023 482 796

Recensie door Hannah Kuipers, december 2017